

de Reformere, som her indføres. — Det, der vindes for Undervisningen, er da for det første en Formindskelse af det Børneantal, som maa undervises af een Lærer, det vil med andre Ord sige, at vi nu skulle gaa over til, at der i en Skole kun maa være 75 Børn, medens der efter de bestaaende Tilstande maa være indtil 100; det er det, som vindes for Undervisningen. — Endvidere vindes der en Forbedring af Lærerstandens Lønningstvillkaar, det er summa summarum det, som vindes ved Loven. Jeg skal ikke ledsage denne Betragtning med Kommentarer, men ganske overlade til ærede Medlemmer selv at veje, hvad der i dette Lovforslag gives, og hvilke Dtre Lovforslaget træver.

Der er imidlertid endnu en anden Side af Sagen, som det forekommer mig endnu saa godt som slet ikke er kommen frem — er den kommen frem, er det i alt Fald meget tilbageholdent — og det er Spørgsmaalet om, hvorfra disse Penge skulle tages, som Statskassen skal udrede. Man vil jo ret godt vide, at vort aarlige Budget li mange Aar gennemgaaende snarere har vist et Understud end et Overflud, derfra kunne de altsaa ikke tages; men hvorfra da? Der er, saa vidt jeg kan se, hverken i Lovforslaget selv eller i Flertallets Betænkning givet saa meget som Spor af Antydning af, hvorfra disse store aarlige og ny Udgifter skulle tages. Der er end ikke den fjerneste Anvisning paa ny eller forøgede Statsindtægter til Dækning af disse ny Statsudgifter. Jeg tror, at det er en Side af Sagen, der kunde fortjene nogen Overvejelse, og at det vilde være ganske uforvareligt om man ikke overvejede denne Side af Sagen. Saa meget ved jeg, at hvis en Privatmand vilde sætte sig for saa store ny aarlige stigende Udgifter, uden at han havde gjort sig det klart i mindste Maade, hvorfra han skulde faa dem, vilde næppe nogen ganske fritende ham for at have nærmet sig Letindighedens Grænse. Det er muligt, at det forholder sig ganske anderledes over for den store Statskasse, jeg skal ikke dømmes derom; men jeg har dog troet, at det er en Side af Sagen, der er draget altfor lidt frem, og som dog ved en Beslighed som denne bør tages under Overvejelse, inden man giver dette Lovforslag sin Stemme. — Jeg skal indstrænge mig til disse faa Bemærkninger; jeg antager, at de tydelig og klart angive min Stilling til Sagen, og at det af dem vil fremgaa mere end tilstrækkelig tydeligt, at dette er et Lovforslag, jeg selv i det nuværende Stillelse aldrig vil kunne give min Stemme.

Ordføreren (Bjerre): Ja, jeg skal ikke opholde mig ved det, som det ærede Medlem først omtalte „de uhyre Byrder“, det forekom mig, at den ærede Tale brugte det Udtryk: „uhyre Byrder“ — som denne Lov vilde lægge paa Kommunerne; thi naar man har Tillid til Regeringens Beregninger — og jeg ser ikke, at der er nogen som helst Grund til ikke at have det — bliver der jo slet ikke Tale om forøgede Byrder for Kommunerne ved denne Lov. Der bliver i alt Fald kun rent undtagelsesvis for ganske enkelte Kommuner, der i en særlig Grad have haft deres Skolevæsen i en daarlig Stand, Tale om Byrder til Lærerslønninger. Derimod bliver der Tale om ca. 300 Tilbygninger, det vil i Reglen ikke være Nybygninger, men Tilbygninger, da der i Reglen kun som oftest vil blive anjat Forstolelærere eller Andenlærere ved dem, og naar man regner disse 300 Tilbygninger til 3000 Kr. hver — det er meget rigeligt — og Statskassen tilhinder Tredeparten, fordelt paa disse 2—3 Aar, er det Beløb, der bliver Tale om, i et og alt 600,000 Kr. i hele Danmarks Land. Og hvad Fremtiden angaar, saa er det ganske sandt, at naar der kun maa være 75 Børn i Klassen, medens der nu maa være 100, fremkommer der paa den Maade nogen forøget Byrde, men til Gengæld ogsaa den Vættelse, at Staten tager Halvdelen af Lønningstilslæget, og den, der kan regne noget, maa kunne forstaa, at Vættelsen i det mindste svarer til Forøgelsen. Men det skal jeg som sagt ikke opholde mig ved, da jeg tror, at denne Paastand ærlig talt er saa blottet for virkelig Grund, at den næppe vil gøre nogen Virkning paa dette høje Ting.

Der er jo derimod nok maaste nogen i Tinget, der vil tillægge det en ikke ringe Vægt hvad det ærede Medlem udtalte om Statsudgifterne ved denne Lov, men jeg maa rigtignok tilstaa, at det i ikke ringe Grad forbavtede mig, at det netop skal være det ærede 1ste Medlem for 8de Kredts (Breinholt-Bandborg), der her klager over, at Staten skal have Udgifter, som Kommunerne ellers maatte bære. Der har jo i mange Aar været klaget over de stadig voksende Kommuneudgifter, og fra alle Sider tror jeg, man kan sige, har man været enig om, at paa dette Punkt maatte der stoppes op; der mene vi alle, at det kan ikke blive ved at gaa, som det gaar. Da naar man saa har talt om: hvad kan da Staten tage, saa har jeg ikke fra et Steb, men saa at sige fra alle ogsaa hørt nævne Skolevæsenet som noget, Staten kunde tage mere Del i, end den gør. Det fandt man ganske rationelt, og